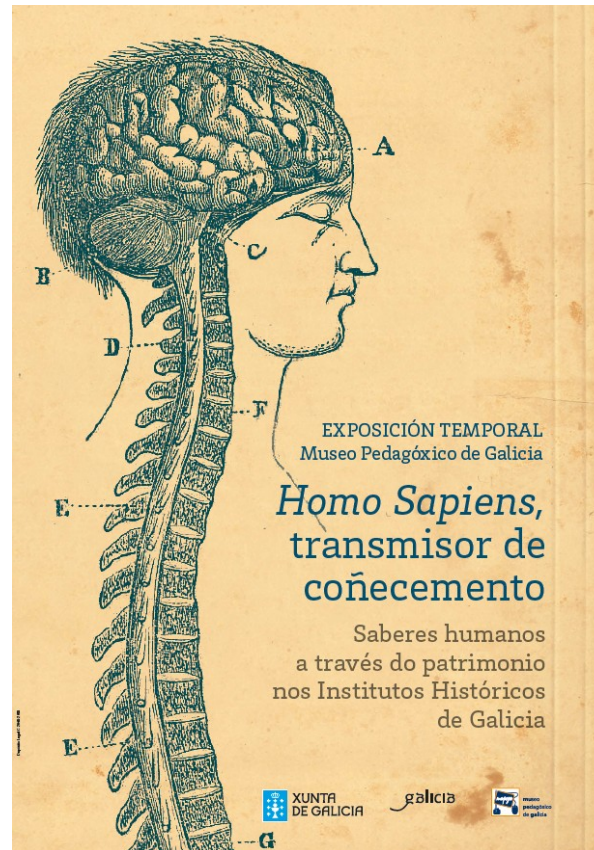

Programación Didáctica

Xustificación

O ano 2018 foi designado como o Ano Europeo do Patrimonio Cultural pola Comisión Europea. En xaneiro dese ano, o Parlamento Europeo iniciou a proposta co obxectivo principal de valorar o patrimonio cultural e dar a coñecer a súa diversidade a todos os niveis.

O Museo Pedagógico de Galicia súmase a esta iniciativa coa exposición “Homo Sapiens, transmisor de coñecemento” coa finalidade dar visibilidade e poñer en valor o patrimonio histórico educativo da nosa comunidade.

Tomando como fío condutor o ser humano como investigador e transmisor de coñecemento, na mostra exhibense un total de 42 pezas de carácter científico, artístico, didáctico ou simplemente funcional, con valor histórico e que, actualmente, custodian os Institutos Históricos de Galicia.

Neste documento recóllense un conxunto de actividades propostas para realizar antes e despois da visita á exposición, o que permitirá desenvolver o potencial educativo da visita ao museo. As actividades previas teñen unha función fundamentalmente motivadora, mentres que as posteriores permitirán afianzar ou ampliar algún dos contidos xa traballados.

Debido ao carácter interdisciplinar da mostra, dende o Mupega deseñamos unha serie de tarefas que permiten traballar conceptos científicos, matemáticos, lingüísticos, das ciencias sociais,... As tarefas están adaptadas ao nivel educativo e poden modificarse facilmente para adaptarse ás capacidades e necesidades do alumnado.

Obxectivos xerais

- Dar a coñecer e poñer en valor o patrimonio histórico educativo que albergan os Institutos Históricos de Galicia.
- Fomentar o interese e o aprecio polo patrimonio educativo galego a través das pezas presentadas na exposición.
- Fomentar o interese e o aprecio polos museos e o labor de salvagarda e difusión do patrimonio cultural que estes realizan.

Obxectivos relacionados co currículo da educación primaria

A visita ao museo xunto coas actividades previas e posteriores á mesma, contribúen a acadar os seguintes obxectivos da educación primaria (Decreto 105/2014, do 4 de setembro):

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.

- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

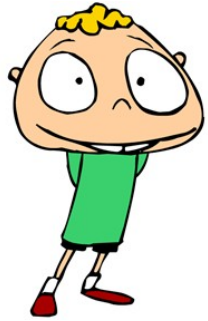
Metodoloxía

No Decreto 105/2014, do 4 de setembro, establécese que a metodoloxía didáctica na etapa de Primaria será fundamentalmente comunicativa, inclusiva, activa e participativa, e dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave.

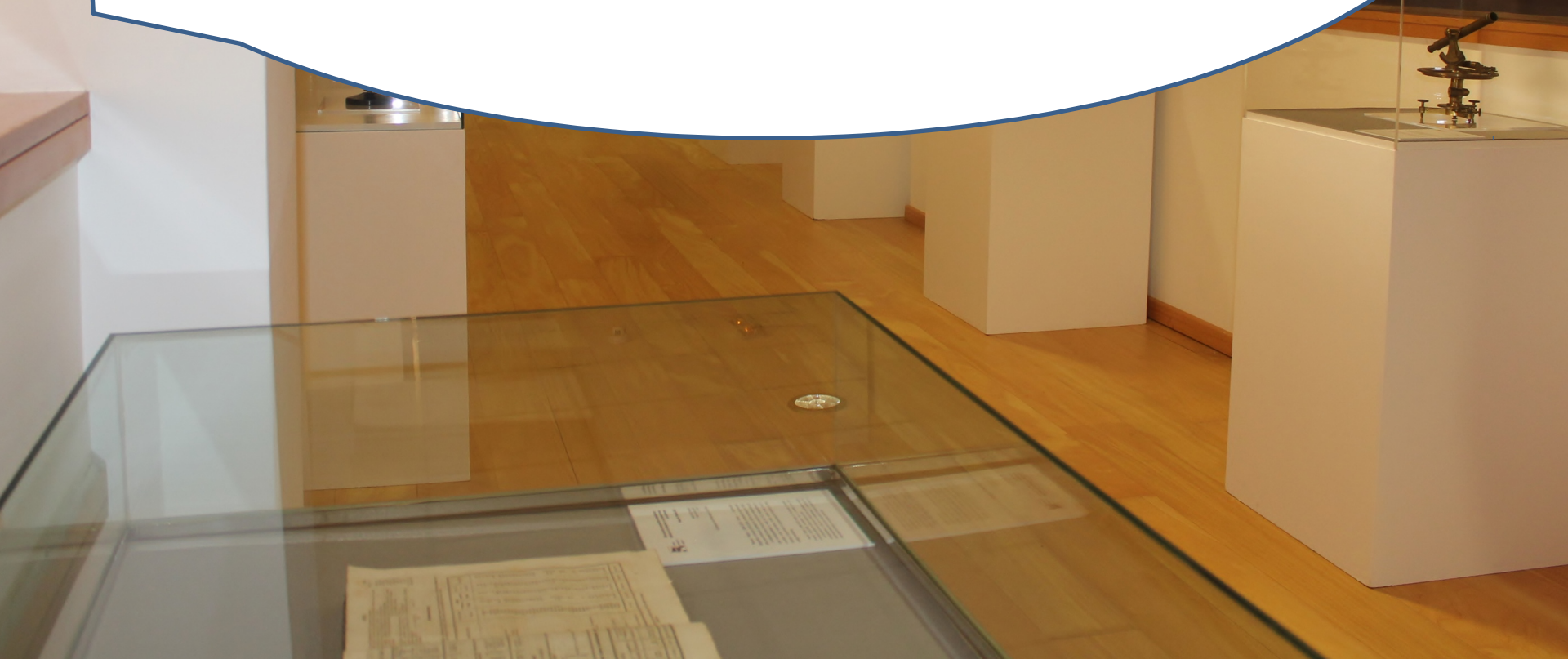
As actividades deseñadas permiten traballar máis dunha competencia ao mesmo tempo, o que favorece a adquisición eficaz das mesmas. Por outra banda, cabe sinalar que as tarefas son de moi diversa índole e dificultade o que permite adaptalas facilmente ás necesidades do alumnado e aos distintos ritmos de aprendizaxe. Cabe sinalar tamén que, entre o conxunto de actividades, hai algunha grupal, promovendo así o traballo colaborativo e en equipo. Buscouse ademais aproximar as tarefas a contextos da vida real.

ACTIVIDADES PREVIAS Á VISITA

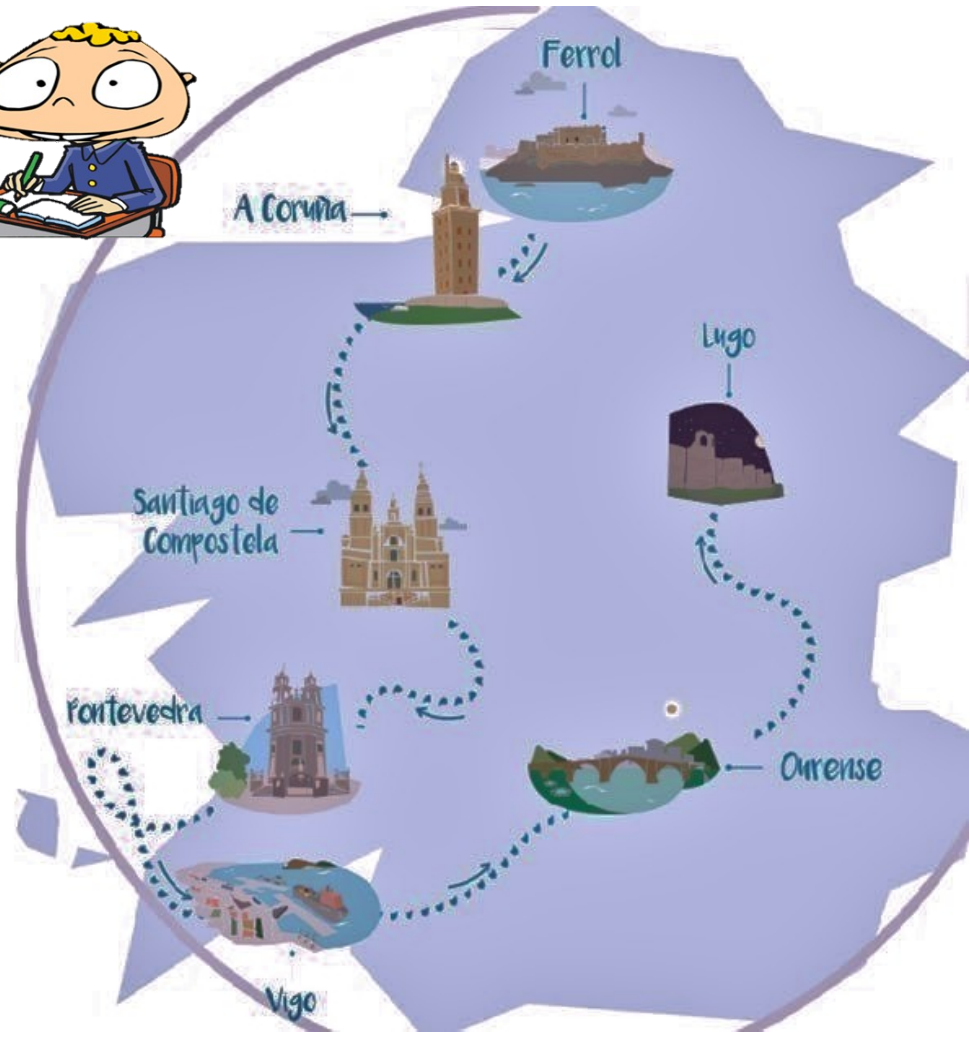
A realización destas actividades serve de toma de contacto do alumnado coa exposición que van visitar. Teñen ademais unha función motivadora porque na exposición verán pezas coas que xa comezan a traballar previamente. A aprendizaxe será significativa, pois a información de partida permitirá que os coñecementos se afiancen e se amplíen coa visita guiada.

Ola rapaces e rapazas! Son Escoliño e invítovos a xogar con algúns dos obxectos que poderedes ver na nosa exposición temporal: que atoparemos alí?. Doubos unha pista: Os vosos avós tamén ían ao cole e aprendían moitas cousas con obxectos increíbles que poderedes ver no Mupega.

Todos os obxectos que ides ver pertencen aos Institutos Históricos. Sabes o que é un Instituto? Sabes por qué estes son tan especiais? Une cada foto coa cidade onde está.

IES Salvador de Madariaga (A Coruña)

IES Eusebio da Guarda (A Coruña)

IES Lucus Augusti (Lugo)

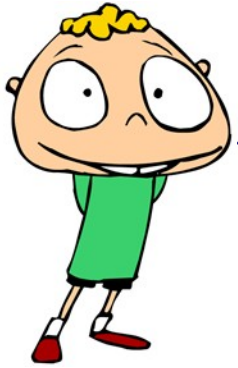
IES Otero Pedrayo (Ourense)

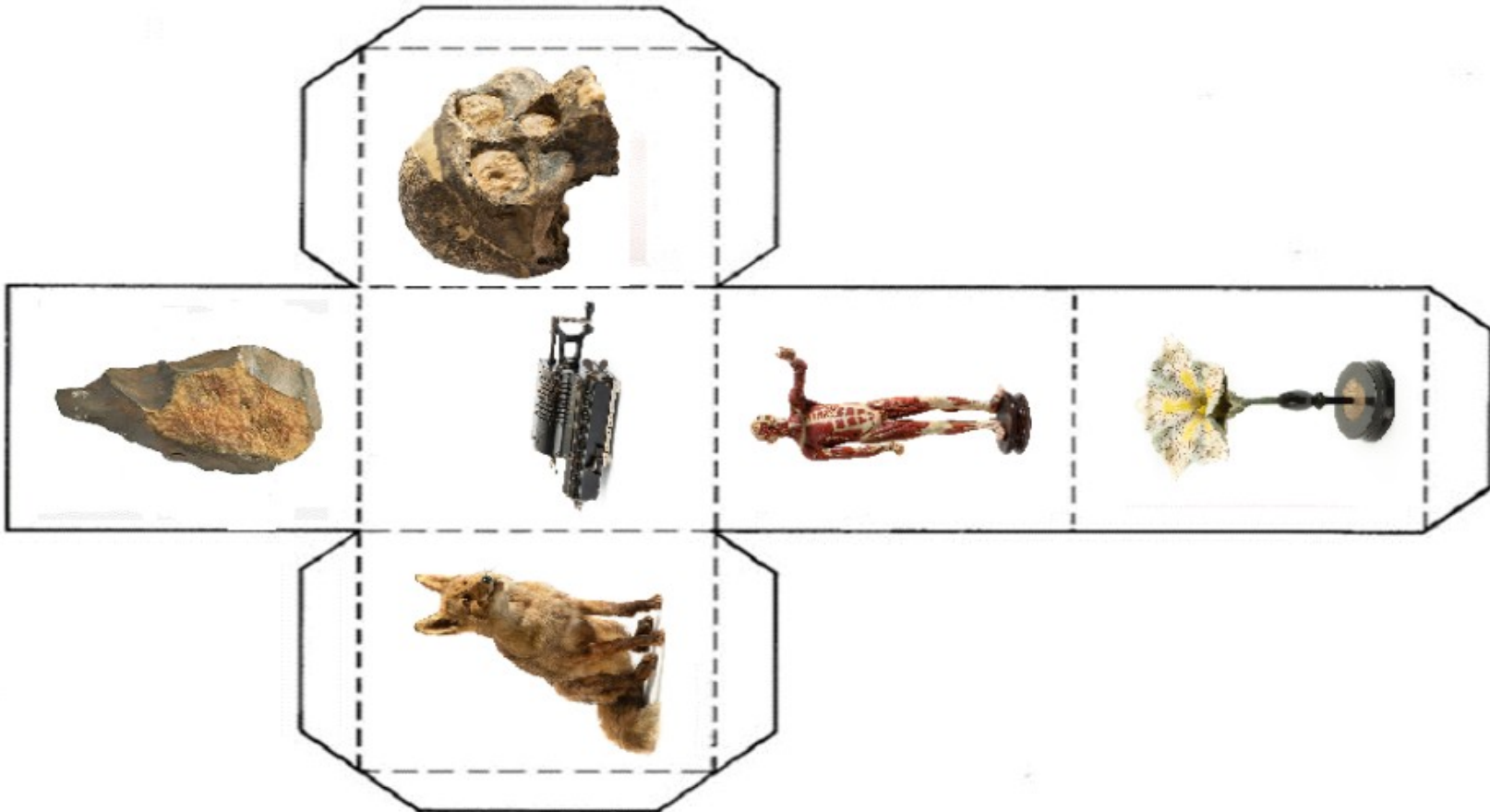
IES Sánchez Cantón (Pontevedra)

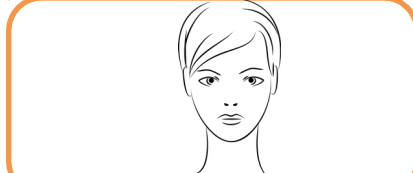
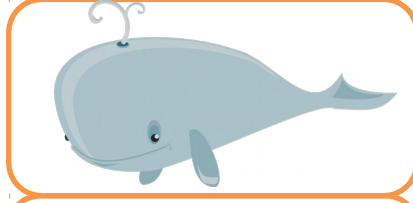
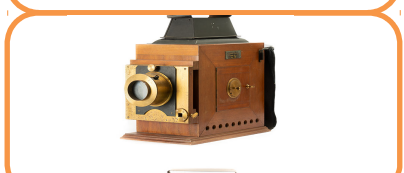
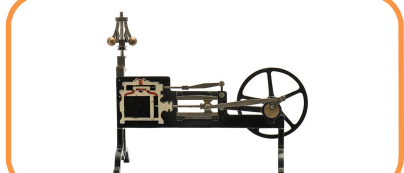
IES Xelmírez (Santiago de Compostela)

Estas son algunhas das pezas misteriosas da exposición. Recorta e monta o dado máxico. Lánzao e imaxina que é o obxecto obtido. Tamén podes inventar unha historia sobre el. Imaxinación ao poder!

Que poden ser as imaxes da primeira columna?
Intenta adiviñar e une con frechas.

Na exposición veredes o ser humano representado de distintos xeitos.

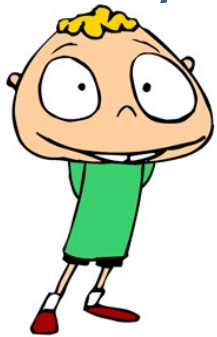
O corpo humano

A evolución da nosa especie dende a prehistoria.

Representando o ser humano .

O corpo humano.

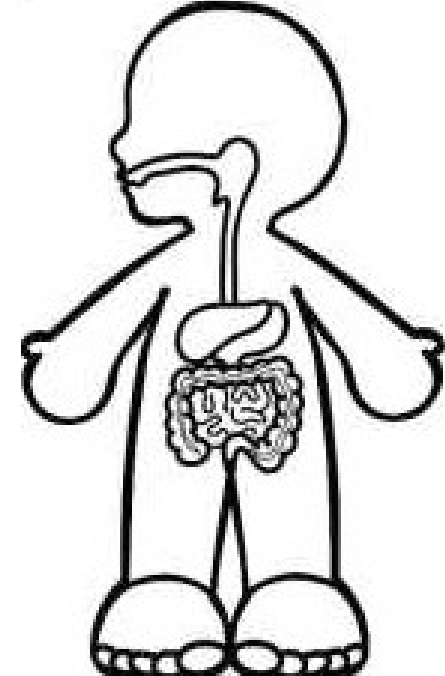
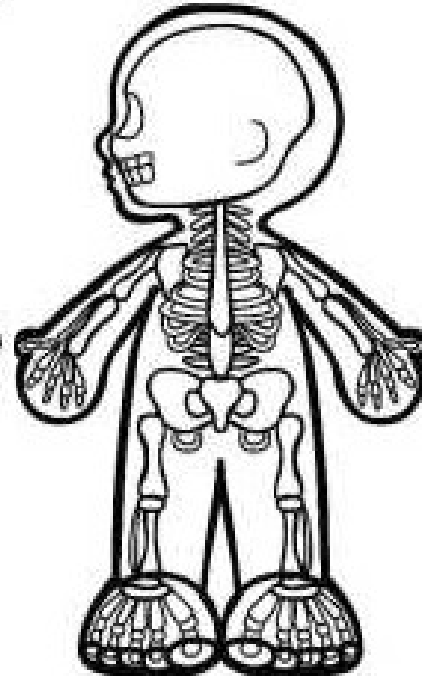
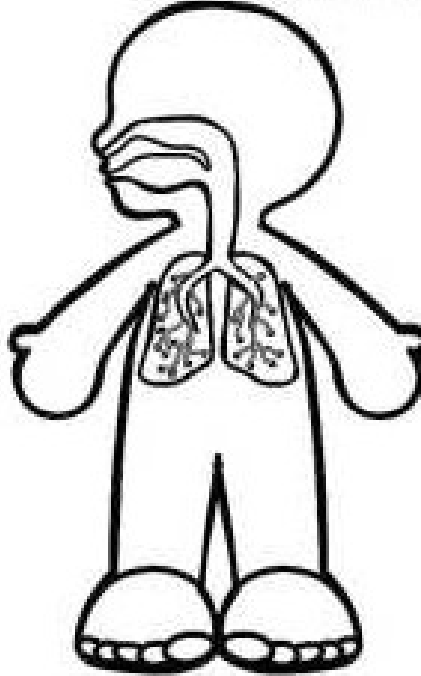
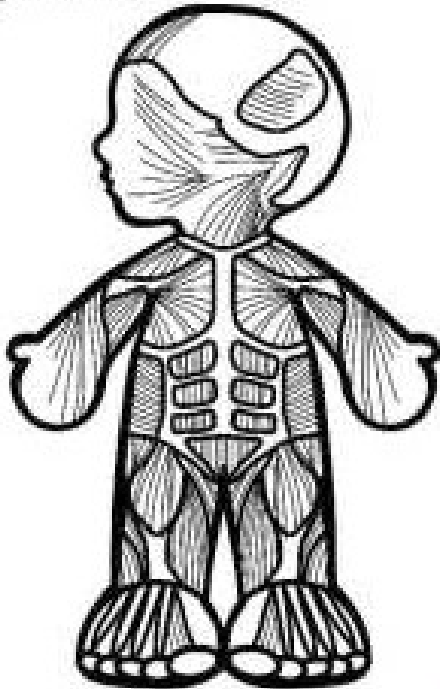
Sabes como é o teu corpo por dentro. A ver se sabes como se chaman as partes que tes debuxadas nos bonecos. Podes sinalar onde están?

Aparello locomotor
O esqueleto

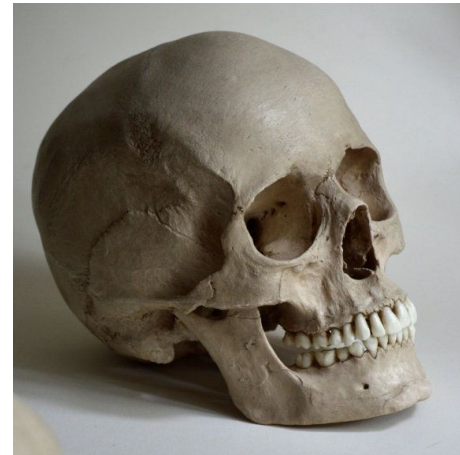
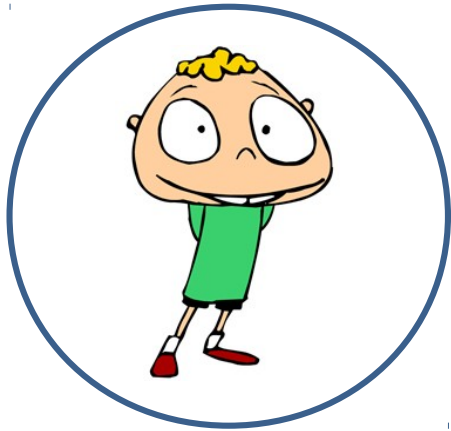
Aparello locomotor
Os músculos

Aparello
dixestivo

Aparello respiratorio

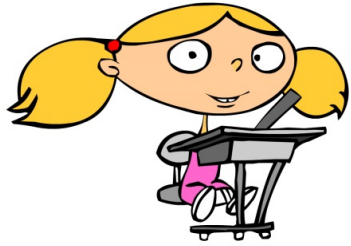

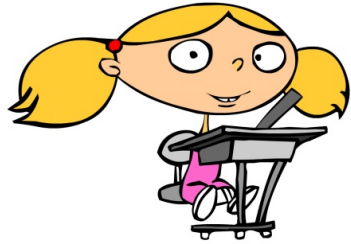
Cal destes dous cranios se parece máis ao teu? E o outro a quén podería corresponder? Une cada fotografía co debuxo correspondente.

Os artistas fan retratos de xente importante como o home da dereita, Eusebio da Guarda. Serías ti quen de debuxar o teu propio retrato?

Na exposición veredes algúns libros que se escribiron para recoller información e saber, e para difundilo.

Se quixeras buscar información sobre algo, ou resolver algunha dúbida, onde buscarías?
Que métodos empregarías?

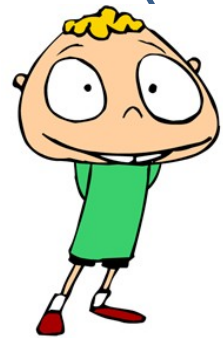
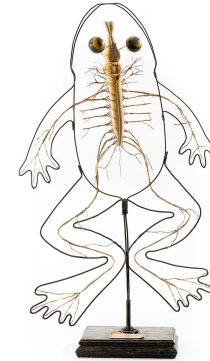
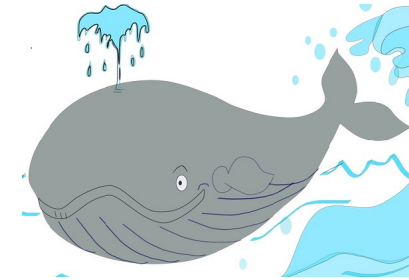
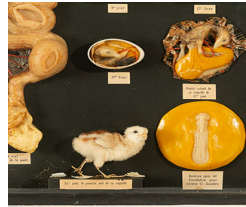
Completa as columnas escribindo o que farías ti na columna da esquerda. Para completar as outras dúas columnas deberás preguntarlle aos teus pais e aos teus avós que é o que facían eles cando eran novos.

Ti

Os teus pais

Os teus avós

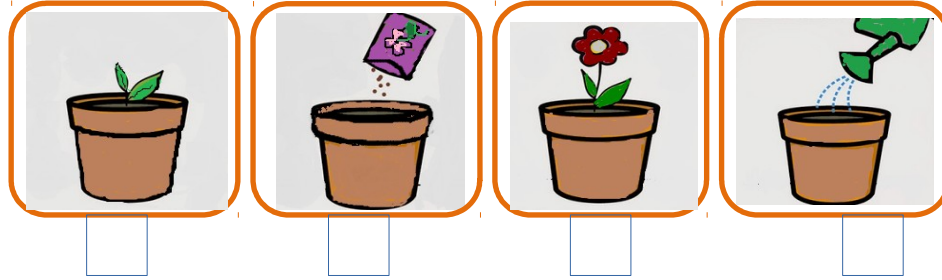
Na exposición veredes obxectos que representan os animais e as plantas que servían para ensinalles ao rapaces de antes como eran. Cantos animais hai? E cantas plantas?. Xoga a adiviñar que poden ser.

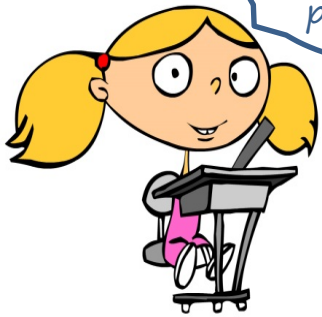
Os animais e as plantas crecen.

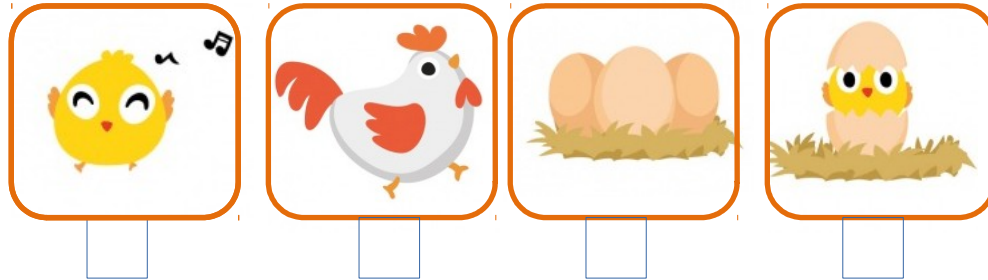
Ordena os debuxos e logo escribe como crece una planta

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____

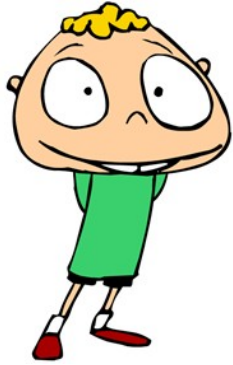
E agora fai o mesmo cun poliño

1 _____
2 _____
3 _____
4 _____

museo
pedagógico
de galicia

Esta flor tan fermosa correspóndese cun alimento moi famoso que empregamos para cocíñar moitos pratos ricos ricos coma a tortilla española ou un puré. Serías quen de adiviñar que alimento é?

P _ _ T _ _ _ A

Escribe o nome de máis platos que leven este produto. Cal é o teu favorito?

Sabes de que lugar do mundo trouxo Cristóbal Colón esta planta?

Debuxa este alimento:

Coñeces animais propios de Galicia?

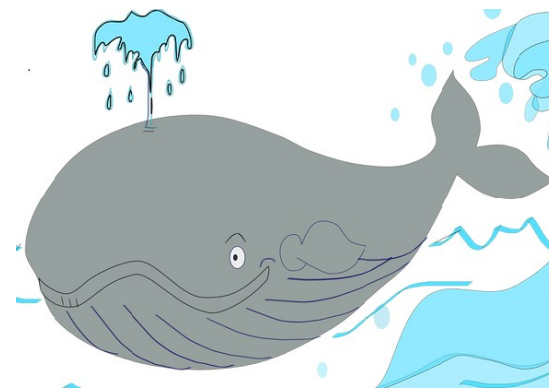
Escribe algúns deles. Recorda que Galicia ten moita costa e que no mar tamén hai moita fauna.

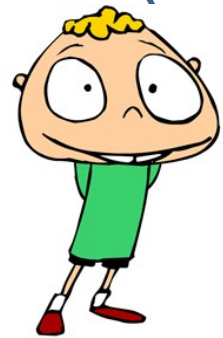
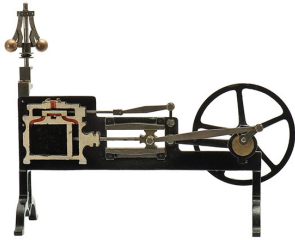
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Inda que non o creades, na nosa exposición escóndese parte do que foi unha enorme balea! coñeces algunha balea famosa? Escribide o seu nome ou inventádevos un e contade aquí a súa historia.

E por último tamén veremos a faceta do ser humano como científico e inventor. Nos laboratorios dos Institutos atopábanse pezas coma estas. Adiviñas para que podían servir. Se queres unha pista revisa o exercicio da páxina 7.

Para comprender o mundo e os feitos que nel ocorren, ás veces é preciso facer experimentos, observar, facer conxecturas e comprobar se son certas.

Por exemplo, con este obxecto que teño apoiado na mesa realizábase un experimento. Veralo na exposición e explicarémosche para que servía.

Fixestes algún experimento este ano? Ou o ano pasado? Ou nalgún sitio fora do colexio?
Fai memoria e recorda algún. Escribe en que consistía.

Xa sabedes un
montón de cousas...
agora tedes que vir
ó MUPEGA a ver a
exposición

“Homo Sapiens”...

Esperámosvos!!!!

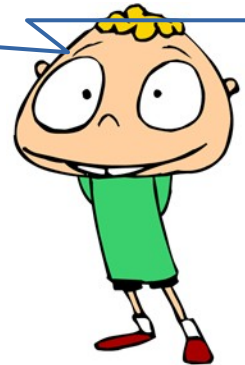
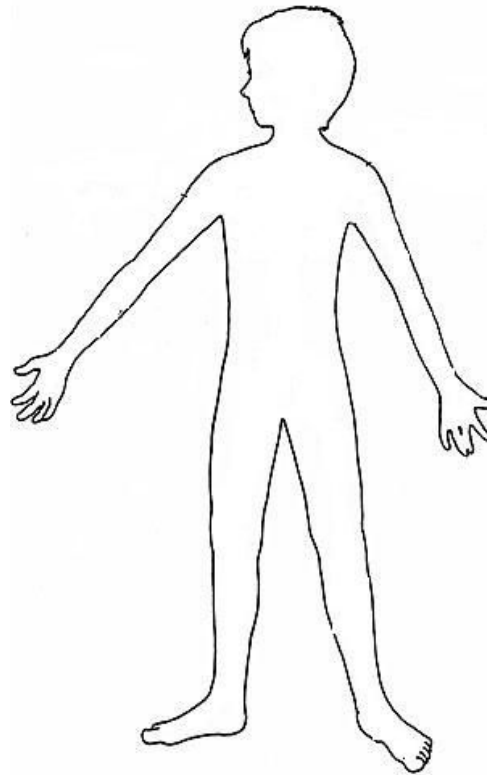
ACTIVIDADES POSTERIORES Á VISITA

Estas actividades sirven para afianzar ou ampliar coñecementos.

Tendo en conta o carácter multidisciplinar das pezas expostas, propóñense actividades relacionadas con distintas áreas. Dado que se trata dunha proposta, este conxunto de tarefas poderán ser evidentemente modificadas, ampliadas ou adaptadas a cada estudante ou grupo.

Lembrades a figura do corpo humano que vimos no museo? Imos recrealo co noso propio corpo! Tumbámonos no chan e un compañeiro fainos o noso contorno nun papel continuo grande. Despois de recortalo podemos pintar nun lado como somos por fóra e noutro como somos por dentro: músculos, ósos, aparellos...

Segundo o título da exposición e as pezas relacionadas coa prehistoria que puidestes coñecer, aproveitamos para investigar un pouco máis sobre os nosos antepasados, os homes e mulleres do paleolítico. Con toda a información e traballos que fagades entre todos podemos elaborar un mural tan bonito e vistoso coma este.

Ideas para investigar:

- De que se alimentaban?.
- Onde vivían?.
- Con que animais convivían?.
- Cales foron os descubrimentos máis importantes?.
- Eran artistas?.

Xa estades listos! Comeza a viaxe á prehistoria!!!!

A raposa na sabedoría popular. As fábulas.

Na visita puides ver unha raposa, un animal moi popular na nosa terra e tamén protagonista de moitas fábulas e lendas. Coñeces algunha? Aquí tes dous exemplos. Ler e atopar a ensinanza que agocha.

A raposa e o corvo

Un corvo, seguramente o máis feo da súa especie, roubou un saboroso queixo e, levándoo no peteiro, foi comelo na copa dunha árbore. Viuno unha raposa moi astuta, quen comezou a adulalo coa intención de lle arrebatarlle o rico manjar.

-A verdade - dixo a raposa- é que es un paxaro moi guapo, non hai outro que teña unhas plumas tan brillantes como as túas, nin a túa elegancia e apostura. Que mágoa que teñas unha voz tan espantosa!

-Espantosa a miña voz? -replicou o corvo- Agora verás quen son eu cantando!

E, querendo demostrar á galante raposa a harmonía da súa voz, abriu o peteiro para comezar a corvear e deixou caer o rico queixo.

Entón a raposa, que non desexaba outra cousa, devorou o queixo dun bocado con gran satisfacción.

O raposo e as uvas

Un día un raposo viu nunha parra unhas uvas que lle apeteceron. Tentou alcanzalas pero, como estaban tan altas, non lles chegaba e desistiu. Un gato que andaba por alí, preguntoulle:

-Que! Vas polas uvas?

E dixo o raposo:

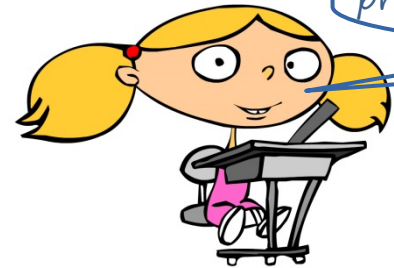
-Non as quero, que están moi verdes!

Debuxamos con sementes

Na visita vimos que aos rapaces antes tamén aprendían cousas sobre as plantas e as sementes das que nacen. Precisamos: cartolinas, lapis, pegamento de barra e unha mostra de sementes (lentellas, alubias, millo, arroz, pipas de xirasol ou de cabazo...) que podemos traer da casa.

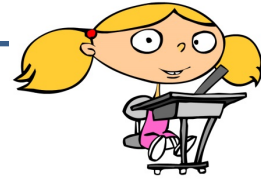
Facemos un debuxo na cartolina e empregamos sementes para decorarlo. Mentres facemos a actividade podemos lembrar as sementes que coñecemos e dicir se as probamos en algunha ocasión.

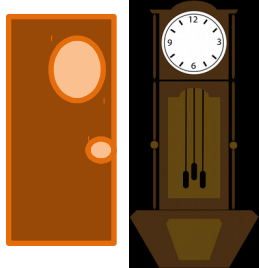
Na exposición veremos un modelo de crecemento dunha planta. Que vos parece se plantamos a nosa propia semente?. Collemos vasiños de iogurt, poñemos o noso nome nunha pegativa e a semente que imos plantar. Con coidado irémolo recheando con terra. Cada neno fará tres buratos na terra e meterá tres sementes. Logo taparán eses buratos con máis terra. A partires de agora teredes que coidar as vosas sementes: regalas cando a terra non esté húmida e poñelas nun lugar soleado e aireado. Empregaredes unha táboa cada un para anotar os cambios que lle acontezan as vosas sementes e quitarédeslle fotos cando estes sean importantes. Ao cabo dun par de meses reuníredesvos para tirar conclusións.

Imaxina como sería unha aula coma ás dos institutos que aparecen na Exposición. Recrea unha clase de antes colocando as pezas da esquerda e debuxa os obxectos da exposición que máis che gustaron.

porta reloxo

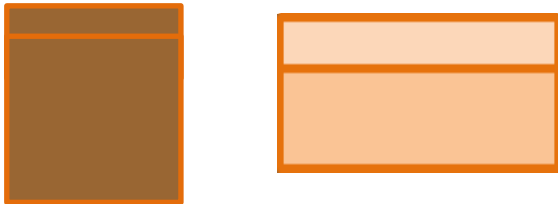
ventá

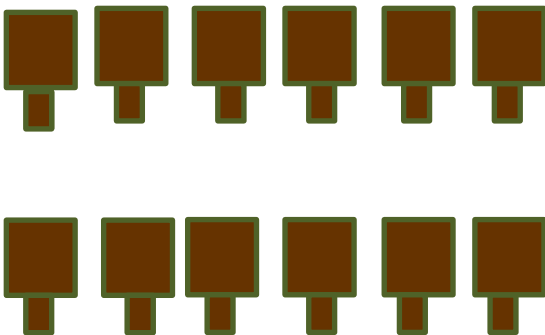
encerado

estanterías

Mesas e cadeiras

Esperamos que tanto as actividades como a visita ao museo foran do voso agrado.

Para o deseño e a elaboración deste material utilizouse a seguinte bibliografía:

. VVAA (2018), HOMO SAPIENS, TRANSMISOR DE COÑECEMENTO. Saberes humanos a través do patrimonio nos Institutos Históricos de Galicia, [Catálogo da Exposición]. Xunta de Galicia, Consellería de Educación Universidade e Formación Profesional, Museo Pedagóxico de Galicia.

. Antón Costa Rico (2004), Historia da educación e da cultura en Galicia. Edicións Xerais de Galicia

Páxinas web:

·<https://www.orientacionandujar.es/> Recursos educativos accesibles y gratuitos

·<https://www.educaciontrespuntocero.com> Recursos educativos abiertos, gratis para todos.

Bibliografía legislativa:

· Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

· Lei Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre , para a mellora da calidade educativa (LOMCE)

· Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria.

Museo Pedagógico de Galicia
museo.pedagogico.galicia@edu.xunta.es

Santiago de Compostela
2018